

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadókterületben átvéve.
Egy évre 16 h.
Félévre 8 h.
Három hónapra 5 h.
Egy évre 20 kor.
Félévre 10 kor.
Három hónapra 5 kor.
Külföldre postán szállítva.
Egy évre 24 kor.
Félévre 12 kor.
Három hónapra 6 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatala
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXIII. évfolyam 6. szám

Nagyvárad

Szombat, 1917 január 6.

Hozzák be a polgári mozgósítást.

Németország példájára a köz szolgálatába áll az egész nemzet.

Németország hatalmas lépéssel a háború szolgálatába állította a német nemzet minden munkabíró férfiát és asszonyát. Amíg a nemzet virága a harctereken küzd, az otthon maradt férfiak és nők különböző hadi, közlekedési és más kezérendű munkáknál működnek, hogy elősegítsék a végső: a háború sikeres befejezését.

És a német nemzet, átérzve teljesen, hogy ebben a nagy időben, a nemzet jövő nagysága és boldogulása érdekében félre kell tenni minden önérdeket s egy szívet és lélekkel kell a köz szolgálatába állani mindenkinek, mert biztosan hiszik, hogy csak vállvetett munka hozhatja meg a végső sikert, amelyért százezrek ontották véréüket.

A német kormány ezen messze kiható intézkedése és a német nép lelkesedése például szolgálhat mindnyájunknak.

Most válik nálunk is valósággá a 48-as nagy idők örökre gyújtó óneke: Mindnyájunknak el kell menni!

Sokan vannak a fegyverképesek közül polgári szolgálatukban, mert nincs, a ki pótolja őket. A polgári mozgósítás állítson ezek helyébe megfelelő helyetteseket az állam parancsszavával, hogy a ki elbirja a fegyvert, ott legyen az ellenséggel szemben a határokon.

Sok polgári foglalkozási ág, melynek

kezdésképe békés, kellő szervezet hiányában nem áll a köznek szolgálatában. Hogy mást ne említsünk: a legfontosabb élelmiszerek fokozott intenzitású termelése, sok kívánni valót hagy hátra, a ruházati cikkeik előállítás, az áruforgalom állami felügyelet nélkül a magán nyereszakedést szolgálja, holott mindezek az állam parancsszava által irányítva, önvédelmi harcunkat sokkal gyorsabban juttatná az Istenről remélt diadalmas befejezéshez.

Nagyszerű, a mai időkhöz méltó gondolat: megszervezni az egész nemzetet a döntő küzdelemhez, a végső diadal kivívásához. Ebben a nagy mértékben meg

kell állani a helyét mindenkinek, kit hová állít a kötelesség parancsszava: akár a háromezón, akár az itthoni nemzetmentő nagy munkában.

Zemplénvármegye közönsége karolta fel legelőbb a hatalmas eszmét, hogy mi is kövessük a németek példáját. Elhatározta a törvényhatóság közgyűlése, miszerint feliratot intéz a kormányhoz az iránt, hogy Magyarországon is hozza be a polgári mozgósítást, s a nemzet minden munkabíró férfiak és asszonyának munkásságát rendelje a köz szolgálatába.

A feliratot Zemplén vármegye pártolás végett megküldötte Nagyvárad város törvényhatóságának.

A városi tanács mint állandó választmány tegnap tárgyalta a feliratot s teljesen átértve és átérzve annak hazafias intencióit és nagy fontosságát, a zempléni feliratot szívesen terjeszti a csütörtöki városi közgyűlés elé, hogy Nagyvárad városa pártolja a hazafias eszt s hasonló értelmű felirattal járuljon a kormány elé.

Ujból áttörtük az oláh frontot Brailánál.

Keleti harctér. Budapest, január 5. (Hivatalos.) Dobrudzsában a szövetségesek Braila és Galac irányában nyomulnak előre. A Buzeu-nál fekvő Latináltól délre és délnyugatra magyar-osztrák és német csapatok áttörték az ellenséges vonalakat, 1400 foglyot szállítottak be. Romniceninél német ezredek több helységet elfoglaltak.

A hegységben Odobescitől északnyugatra az ellenséget kivetettük egyes magaslati állásukból.

Odobescitől keletre Sovejánál és Harjánál a szövetségesek támadási szintén előbbrehaladtak. Dornavatra és Csokanesti között az oroszok erős felderítő tevékenységet fejtettek ki, az ellenséges osztagokat mindenütt visszavertük.

Tovább északra az osztrák-magyar haderőknél nem történt jelentősebb esemény.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. Hófer.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázerőre berendezett ékszer ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

Angelus pacis.

A béke angyala.

*Irtta és a Katholikus Kör háborus dé'utánján 1917 jun. 1-én
felolvasta Némethy Gyula dr.*

Régen volt, vagy harminc esztendeje, ifju levita koromban, hogy először olvastam IX. Pius megkoronázásának történetét, 1846 június 21 én ment az végbe. Hogy fogadta Sz. Péter előcsarnokában, mely maga nagyobb, mint egész székesegyházunk, a dóm kápiánal hódolótát; hogy végezte a kézcsókra bocsajtott bibornokokkal a szolozsmát; hogy indult meg a menet a főoltár felé, a hajó aranytól esillogó szédültes magasságu márványivai alatt; hogy gyújtotta meg az egyik szertartásmester az oltár pálcára tűzött osepűt a szent atya előtt e szavakkal: *Sancte Pater, sic transit gloria mundi*, Szentatya, így mulik el a világ dicsősége! Persze más hangulat kél a legidősebb bibornok diakonus szavaira, melyek között a leggia della benedizione, az „áldás erkelyén“ a pápa fejére teszi a koronát: *Accipe tiaram tribus coronis ornatam*... Fogadd a három koronával ékes tiarát s tudd meg, hogy mostantól a fejedelmek és királyok atyja, a földkerekség kormányzója, a földön helytartója vagy Jézus Krisztusnak, a mi Üdvözítőnknek, kinek tisztelet és dicsőség mindörökkön örökké Amen.“ IX. Pius lelkében azonban még a lelkes, szünni nem akaró Evv. va Pio Nono kiáltásai között a Quirinái palotába visszatértem is a Sic transit érzése zsongott, s azért a legviharosabb ünneplések közepette, VII. Pius sorára gondolva, jóslélekkel szólott környezetéhez: *Oggi comincia la persecuzione*: ma kezdődik az üldözés... Én ite Bougaud „Le christianisme et nos temps“ gyönyörű könyvében „dynastie saignante“, vörző dinasztának nevezi a pápaságot. „Szent Péter től Szent Melchissig, ugymond, Konstantin kortársáig volt 32 pápa. Kettőt kivéve vér tanu halált halt mind És ezt a kettőt is száműzték a hitéért. A többi mind lefajzott, megkövezték, vízbe fojtották, a szinkörbe vadállatok elé dobták. Volt s valaha dinasztia, melyet harminc halálra ítelt nyitott meg? I Simon, Simon, mondá egykor Jézus Péterhez, a Sátán megkivánt titeket, hogy megróstatjon, mint a buzát. Átlépve a századokat, csak a nagy francia forradalom után is mit látunk? VI. Pius elhurcolják Rómából s Valenciában, mint fogoly hal meg bánatában. VII. Pius Napoleon győtri inzultálja s ejti rabságba. IX. Pius a forradalom úzi el, majd elrabolják országát s koporsóját megdobalva, kis hijja, hogy a Tiberisbe nem dobják 1891 ben a Sz. Alajos zarándoklat ünnepegei között, mikor 30—40 ezer zarándok főie emelkedni láttam XIII. Leó légius alakját, s halloitam csengő Benedicát-ját, ugye elfelejtettem a vörző dinasztia. De beszeg másnap üvöltő csöcselék garázdálkodott Róma utcáin, s a Hotel Minerva ablakából megdöbbenve hallgattam a „morte ai pellegrini“: halál a zarándokokra, kiáltást. Firenzében azután magamnak is csufúságot, bántalmat kellett szenvednem Krisztus helytartója iránt tanusított tiszteletémért. X. Pius méltó volt a vörző dinasztiahoz. Nemesak hogy életében annyit szenvedett a francia szabadságharc kormánytól, mely az állam és egyház szétválasztásának ürügye alatt koldusá tette, megrabolta a francia egyházat s földönfutóvá papjait és püspökeit: de halálával is. Amit magam is sejtettem azelőtt: egy német, zürichi pacifista folyóirathán a *Friedenswart*ban olvastam, hogy őt a béke fenntartásáért kifejített lázas munkának izgalmai, s azok hiábavalóságán érzett keserűség vitte sirba.

Mikor bezárult a sír ajtaja az áldott em-

lékü X. Pius holtteste mögött, már javában dühöngött az emberpusztító zivatar Európa csatatersin; zaja elfojtotta az érdeklődést az új pápa megválasztása iránt, s talán még a rómaiak is lefokozott, másutt elfoglalt érdeklődéssel várták a sfumata emelkedését a Vatikán kéményéből. Mi katolikusok, kik a pápában Krisztus földi helytartóját tiszteljük és szeretjük, természetesen találjuk, hogy ha az Üdvözítő homlokát tövistorona fonta át, a tiára az ő helytartója homlokát súlyosan szorítsa és meg is szedze: hiszen vörző dinasztia tagja ő: de mégis benső részvétellel fordult kegyeletünk a Vatikán legújabb rabja, XV. Benedek atyánk felé, ki ily szörnyű, egy órált egy lázálmaéhoz hasonló háboru zivatara közepette lépett Sz. Péter ősi trónjára. Azt is tudjuk, hogy az üldözés nemsi közé, melyet el nem kerülhetnek azok, „akik jámborul akarnak élni Krisztusban“: odatartozik a rágalm, a gonosz hazugság fegyvere: de viszont valjuk, hogy ha minden előjáró jó hírnevére az alátvalótnak van nagyobb szüksége, mint magának a rágalmazottnak, ugy a szentatya jóhírneve is a keresztény hitek közjára, melyet minden keresztény katolikusnak, akár édes atyja becsületét, fiui szent kötelessége védelmezni. Fáj magyar lelkemnek, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy édes hazai nyelvünk mezében is jelent meg a rágalom; fáj, hogy Pethő Sándor tollából kellett az Új Nemzedék hasábjain ilyen sorokat olvasnom. „A pápaság mélyen alatta maradt azoknak a várakozásoknak, írja a nevezett, amelyeket magatartásit illetőleg a világ közvéleménye hozzá fűzött. A pápaság erkölcsi kiszáradása — ezt szomorúan konstátáljuk — a világháboru óta majdnem a semmivel egyenlő.“ Engedjék meg, hogy erre az alaptalan vádaskodásra részint közös épülésünk és tanulságunkra, részint a katha. kör ünnepélyes tiltakozása gyanánt tényekkel feleljek.

A valóság az, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy szentatyánk, XV. Benedek pápa uralkodása első percétől kezdve minden követ megmozdított a béke érdekében s a háboruokozta sebek gyógyítására.

Legelső főpásztori szózatának 1914 szept. 8 én ugyszólván kizárólagos tárgyát a háboru képezte. Genus dicendi tranda a nagy eseményekhez, s rendkívüli időkhöz illő pátosz csodál meg benne. „Kivághatatlán ijedtség és nagy keserűség tölti el lelkünket annak a borzalmas színjátéknak láttára, amely Európának negy részét tűzzel vassal pucattja és patakunként ontja a keresztények vérére... Elhatározott szándékunk töltik telhetőleg semmit el nem mulasztani, ami a borzalmas baj végét sieltetheti... Kezünket és szemünket fölemelve, nemcsak magunk könyörgünk az azok Urához, hanem, elődeink fenkelt példáját követve, titeket is, az Egyház minden gyermekét, különösen a papokat kérve-kérjük, intjük és felhívjuk, hogy akár magánimáikkal, akár nyilvános ájtatosságokkal ostromoljátok meg az Istent, hogy végtelen irgalmáról megajlékezve, pihentesse haragjának büntető ostarát, amellyel a népek bűnei miatt igazságosságában sújtja az emberiséget... Lelkünk mélyéből kérve kérjük azokat is, akik a népek sorsát igazgatják, simítsák el az emberi társadalom javára az egyenletlenkedést. Gondolják meg, hogy eddig is már tulontul nagy a nyomor és fájdalom, elég sok dől már romba, elég sok

vér ömlött már, ne szaporítsák az áldozatoknak mérhetetlen sokaságát. Adjanak lelkükben helyet a béke érzelmeinek és nyujtsák egymásnak a kiengesztelés jobbát.“ Ez eredménytelen intelem után novemberben emeli föl másodsor szavát ünnepélyesen a béke mellett. E hónap elsején jelent meg a pápa első enciklikája a világ összes katolikusaihoz. „Ez a körlevél, írja De Waal, a nyugodt, komoly méltóságban hőmpölygő mondatok árja, amelyből időnként kisér a pápa lelkét a világot megrettentő nagy borzalom miatt marcangoló fájdalom. A békéről szólva így foghazkodik: Bár adná Isten, hogy miként a Megváltó születésekor, ugy most is, e pápai uralkodás kezdetén az egész világon a békét hirdető szózat zengjen végig.“ Decemberben már nem remélte a hamari békekötést s azért 13 ikán *karácsonyi fegyver szünetet* javasolt a hadviselő feleknek. Az orosz kormány makacosságán és szívtelenségén szauvedott hajótörést e nemes törekvés. A moszkvita hatalom azzal a semmis kifogással utasította el az emberbaráti ajánlatot, hogy az orthodox egyház mások tartja a karácsonyt, mint a latin. Hasztalan ajánlotta a pápa, hogy annakidején legyen fegyverszünet az orthodox naptár szerinti karácsonyestén is, Petrográdon süket fülekre talált. Az orosz katonák nem voltak jobbak cárujtnál: épen karácsony estén tüzeltek legjobban fedezékeikre.

Dec. 24-én méltán panazzkodik a szentatya az embertelenség miatt. „Az a gondolatunk támadt, ugymond, hgy a háborus halál e sötét éjszakájába legalább egyetlen sugár, az isteni béke sugara áraszson világosságot, miért is röviden és határozottan *karácsonyi fegyverszünetet* javasoltunk a hadviselő nemzeteknek, reménykedve abban, hogy ha már nem sikerült szertefosztatunk a háboru fekete kísértetét, sikerülni fog legálább balszemot csepagtetni a frissen ütött sebekre. Oh édes remény, mely bennünket táplált, hogy annyi anyát és hitvest boldoggá tehetünk azzal a bizonyossággal, hogy legalább az isteni karácsony ünnepének szentelt néhány órában kedveseiket nem fogja énni ellenséges ölom. Am keresztényi vállalkozásunkat nem koronázta boldog siker. Mindazonáltal legkevésbé sem csüggedvén, teljes erővel folytatni fogjuk fáradságunkat, hogy sietessük e példátlan szerencsétlenség megszüntét e egyelőre legálább a szomorú következményeket enyhítsük. Valóban ugy látszik, mintha a Szentlélek szállna hozzánk, ahogy a proféktának szólt: Ne szűnj meg kiáltom! Clama, ne cesses!“

Az üdvösség 1915 ik esztendejében szent atyánk fáradhatatlan buzgalommal működött a béke és a háboru borzalmának enyhítése érdekében. Ez utóbbi szempontból szép siker koronázta fáradságát. Januárban tuduillik táviratot intézett az összes uralkodókhöz, hogy a *hareképtelen hadifoglyaikat* kölcsönösen cseréljék ki, hogy legalább a foglyok egy része visszatérhessen övéi körébe. Valamennyi uralkodó készségesen teljesítette a pápa kívánságát s a nevezett hadifoglyok kicserélése az év folyamán végbe is ment. Képzeltük mennaji áldást mondottak a más vallásu foglyok is a pápa fejére, mikor szeretett övéiket újra elelhették!

Igaz, hogy az egyháziellenes lapok iparkodtak elhalgatni, kinek köszönheti annyi rokant kalona boldog hazatértét, de ez nem von le a szentatya érdeméből semmit. Dr. L. I. jegyzés alatt olvasom a Magyar Kultúra nov. 5 iki számában. „Mint katonasember, aki azonban az újságokat keményebben szoktam figyelni, mint a legtöbb újságolvasó teszi, egy oroszországi rokkantszállítmány beérkezésekor szóváttem több tiszt előtt, hogy mégis, ha már annyi visszautasításban volt része a pápának, öröme felhatik benne, hogy ez a nagyszerű terv sikerült. Általános csudálkozás a jobbszárnyon. Maaht? Mi köze a pápának a nyugati pályaudvaron kávéit szűresülő főllábu bakához? Elmezélttem

a dolgot egy időfűnnek, akinek erre mód felelt terezt a pápa, a szírián sajnálta, hogy ezt előbb nem tudta. Volt bennem annyi melócia, hogy ama napi sajtótermék címe után tudatosítottam, melyből szellemi tépálkást merül és szó nélkül tudomásul vettem, hogy napi kölcseességét a Pesti Hirlapló szokta beszerezni. Akkor hát persze!

Ismeretes dolog, hogy a háboru eleje óta az egész katolikus egyház összes papijai a pápa rendelkezésétől minden szertmésben három imádságot mondanak, hogy az Isten szüntesse meg az emberiséget sujtó szörnyű csapást, hogy minden nyilvános vasárnapi és ünnepi istentisztelet végeztével hazsi nyelven a pápa által fogalmazott gyönyörű békeimát mondanak: de ezzel a pápa nem érte be. 1915 február 7-ikére Európában, március 21-ikére pedig a több világrészben külön békekönyörgést kezdett. Az Osservatore Romano március 16-án bejelentette, hogy a pápának sikerült kierzékölnie, hogy a hadviselő államok 55 éven felül lévő internál polgári személyeket hazájukba visszazengedjenek. Nem tehetjük, hogy itt elhallgassuk szentiséges atyánának azon szavát, melyeket az apr. 5-én kihallgatott Wiegand Károly amerikai hírlapíróhoz intézett: „Vigye meg az amerikai népnak és sajtónak üdvözlőimét és áldásomat és fejezze ki a nemes népnak egyetlen kívánságomat: dolgozzatok szabadlakuul és önzetlenül a békéért.

Hogy ha a tí országok mindentől tartózkodik, ami a háborut meghosszabbíthatja, melyben sok százezer vére folyik, akkor Amerika, amely egy és befolyásos, különösen hozzájárulhat a förtelmes háboru gyors befejezéséhez. Egész reménytelenségem a béke hamaros megkötésére az amerikai népen nyugszik, azon a befolyáson és hatalmon, amelyet az egész világon rendelkezik. . . . Sajnos, a szentatya hő vágya nem teljesedett: Amerika tovább szállította a hadi anyagot az entente nak.

Nem csak a fájdalom okozott a szentatyanak, hogy Olaszország, amelynek lakóit kezdettől fogva a legnyomatókosabban intette a semlegesítésre, májusban az Osztrák-Magyar Monarchiának, harminnév es szövetséget és a meg 1914-ben is királyi szóval hangoztatott hűséget megszegve, hadat izent. Es a háborus állapot neutsokára arra kényszerítette a központi hatalmak vatikáni követét, hogy zavartalanul nem érintkezhet vén többé kormányakkal, Rómát elhagyják. Da semmi a pápát nem riaszthatta vissza attól, hogy béke anyyala legyen, Angelus prócis. 1915. jul. 28-án körlevelet intézett a hadviselő hatalmakhoz, melyben apostoli erejű és lendületű szavakkal inti őket, hogy vessenek véget a szörnyű háborunak:

„A szent Istennek nevében, aki Atyánk és Urunk a menyekben, az emberiség váltóságának árárs, Jézus Krisztus szentiséges vérére kérünk benneteket, kiket az Isten a hadviselő répek élére állított, vessetek véget a vérfürdőnek, amely immár egy esztendeje, hogy megbecsüleníti Európát. Testvéretek vére az, amely szárazon és vizen ömlik. A túlaradó gazdagság, melyet Isten országaitoknak adott lehetővé teszi, hogy folytassatok a küzdelmet, de milyen áron? Felüljen a sok ezer fiatal ember élete, amely nap mint nap a csatatereken, elpusztul. Felüljenek a városok és falvak romjai, az ósok áhítatának és megasztos szellemének emlékei. Hagyjatok fel egymás megsemmisítésének gondolatával. Gondoljátok meg, hogy a népek nem halnak el, s ha megálazzák őket, fogcsikorgatva viselik az igát, a gyermeköknek neu zedékről nemzedékre a bors, u és pythiliet szomorú örökségét hagyják. Adott legyen a kez, amely először emeli fel az olajágot s nyújt kezét méltányos békeföltelekkel az ellenségnek.”

And a szentatya nemcsak szóval, intésse, imádsággal könnyekkel küzdött a békéért a háboru borzalmának enyhítéséért, hanem tettei, tetemes pénzáldozatokkal is,

melyeket nemzeti és vallási különbség nélkül hozott azon gyermekei javára, akiket a balsors legszörnyűbben sujtott. A tulnyomóan protestáns lakosságú Német Birodalom kancellárja, Bethmann-Hollwég h fennenbídette a birodalmi gyűlésen a pápa áldásos működését a háboru útjára ezek enyhítésére gyópyítására: „Ich verbinde damit zugleich ein Wort besonderer Dankbarkeit für Seine Heiligkeit den Papst, der den Gedanken des Gefangenen austausches und so vieler Werken der Menschenliebe während dieses Krieges unermüdete Theilnahme erzeigt und an ihrer Durchführung ein ausschlaggebendes Verdienst für sich hat, und der noch ganz kürzlich durch eine hochherzige Spende dazu beigetragen hat die Leiden unserer Ostpreussen zu lindern.“

A baleikerek dacára ezektadlanul folytatta a szentatya békeanyyali tisztelet a lefolyt 1916. esztendőben is. Mig a municiószállító Amerikának és Wilson elnöknek küldött husvéti tövözletében újra nyomatékosan hangulycolta a békéért való közre munkálás szent emberbaráti köteleességét, ugyancsak ez időjáti felhívást intézett a keresztény nővilághoz, hogy az imádság, a bűnbánat az irgalmasság, az özvegyek és árva kistépolásának műveivel igyekezzenek főleg Nagypénteken Isten fia és Isten anyja legszörnyűbb fájdalmának emléknapiján megértesztelni a bűneinken felgerjedt isteni haragot.

Még megindítóbb a pápa egy másik béke akciója mely a kereszties hadjáratok történelmének egy epizódját juttatja eszembe. Ismeretes dolog, hogy a XIII. század elején III. Ince pápa, a legnagyobb férfiak egyike, kik valaha Sz. Péter székén ültek mily buzgalmat fejtett ki egy újabb kereszties hadjárat érdekében. Ő és bikornokai jövedelmük tízedrészét áldozták fel a szent föld megmentésére, a papság többi része jövedelmük huszadát, negyvened részét. Egy nagy kereszties hadsereget állítottak fel, de az kik sikert a pápa kezéből és a szent föld megvédésére helyett a konstantinápolyi trónt döntötte meg és az u. n. latin császárságot állította fel 1204-ben. A dolgok ilyen fordulata miatt nem csak Rómában támadt elke seredés, hanem az európai népek alsóbb rétegében is, hiezen a szent föld még mindig hullámrzásban tartotta a kedélyeket. Így jött létre az 1212-évi páratlan túneménye, a gyermekek kereszties hadjárata . . .

„Vendome vára vidékén, írja Weiss, a hírs sráci történetíró, egy István nevű pástorfiu lépett fel s mindenkit magával ragdott beszédével: az Üdvözítő, ugymond, megparancsolta neki, hogy a keresztiet hirdesse; és ő bejárta a városokat és falvakat énekelvén: Ur Jézus segits meg minket, hogy visszanyerhessük a szent keresztet. Ahoá csak mint sereglettek hozzá a fiuk ének szóval keresztiekkal lobogókkal: mindenkit elfogott az indulás láza. A kérdésre: hová siettek? „Istenhez, fellettek a tengeren túl akarjuk a szent keresztet koresni.“ A szülők ellenkezése mitse mit sem használt, egyre több gyerek szökött Istvánhoz és boldogoknak tartották magukat, ha egy haja szálát, vagy ruhája foszlányát kezükbe kerithették. Fülöp Ágosi király a Sorbonne hoz fordult, de hiába parancsolta meg a király a fiuknak, hogy szüleikhez visszatérjenek. Midőn e vállalkozás III. Ince pápa fölébe jutott, álli.ólag így sóhajtott fel: „Ezek a gyermekek megsejényitienek bennünket; mig mi alszunk, ők vidáman megindulnak, hogy a szent földet visszazerezzek.“ István egy szönyegek kel dászított kocsi, melyet fegyveres testőrség vett körül, érkezett meg ezer és ezer gyermek kíséretében Marseille-be. Két lélekhar válalkozott rá, hogy őket a tengeren átszállítsa. Szardínia mellett San Pietro szigeténél két hajó elsüllyedt és a

gyermekörök hullámokban lelék halálukat: a többiek eljutottak ugyan Ázsiába de mind eladták őket rabzolgák gyanánt a bagdadi kalifának; 18 évvel utóbb még hét-százán éltek közülök az alexandriai kormányzó szolgálatában. . . . a németországi gyermek kereszties hadjárat sem végződött szerencsésében . . .

Vannak m. t. hölgyeim és uraim, olyan történetiök, a kik csak a megütözés és botránkozás hangján tudnak beszélni az eseményekről és feledik hogy e gyermekeket megasztos szent cél lelkesítette, megasztosabb, mint a XIX., XX. század öklő hadjáratát, hogy az nem ópium háboru volt, mint amellvel Anglia kierzszakolta Kinából az embergyilkos élvezeti cikk további bevitelét; feledik, hogy nem mindig a siker a mértéke valamely vállalkozás nagyságának, hogy gyakran: in magnis et voluisse sat est; feledik, hogy a világtörténet legcsodásabb eseményeiben több része van a lelkesedésnek, a vakmerőségnek mint a józanság és megfontolásnak. Feledik, amit oly gyönyörtien mond Ibsennek „Komödie der Liebe“ színjátékában Falke az eszménység szövívője:

Ich breite mein Segel mit loderndem Mut;
Ich saus' wie der Aar, auf des Lebensflut,
Überhole der Möwe Schaaren.

Don Ballast Vernunft in den Wasserschlund!

Und seg' ich auch meinen Kahn in den Grund —

O so ist est doch herrlich zu fahren!

Nem tudom, eszébe jutottak e a nyár derekán XV. Benedek pápának a gyermekek, kiknek lelkesedése megszégyenítette a felnöttek lajyahaságát a szent föld viaszszorzésében, de nekem eszembe jutottak, mikor olvastam, hogy a pápa a háboru második évfordulóján elrendelte, hogy Európa gyermekei áldozzanak meg egyszerre s ajánlják fel a szent áldozást, amit a felnöttek, a bűbősök imája nem tudott meghozni a békeségért. Bizonyosan eszébe jutottak a békéért élő haló szentatyanak Jézus szavai: ha csak nem leszek olyanok, mint e kisdetek, nem meatek be mennyek országába.

Annyi bizonyos, fölmelöb, megindítóbb, szivrehatóbb látványt aligha nyújtott a leáldozott év folyamán, mint mikor Rómában július 28-án a pápa 3000 gyermeket áldoztatott meg, kik aztán az összes európai gyermekek nevében köszönetet mondtak neki, hogy az ő áldozatukat, mint az epedve várt béke egyik eszközét, elrendelte, hogy nekik részt adott a legszentebb, legáldottabb munkában: boldogok a bekességesek, mert ők Isten fiainak hívatnak. E jelenet a protestáns Hegedűs Istvánt annyira elragadta, hogy költsményt irt róla, melyet a Kisfaludy társaság dec. 6-iki ülésén olvasott fel.

Ptolemaios Philadelphos, Egyiptom egyik hírs fejedelme egyéb fényes épületek és templomon kívül melyekkel Alexandriát díszítette, Pharos szigetén a város mellett világió tornyot épített, mely az óvilág nyolc csudáinak egyike volt. Újabb archaeologiai kutatások szerint ez csak a XIV. században elpusztult torony 100 méter magasságból lövelte a fényt éjjel a Földközi tenger homályára. Óriási homoru tükör volt belséjében, melyben az ör menten megpillantotta a hajó képét, amely a láthatáron megjelent. Művészeti, építészeti, technikai, tudományos szempontból egyaránt világbamulta csudamű volt, melyet csak Aristoteles fölfedezéséi tettek lehetővé.

Ugy tűnik fel m. t. hölgyeim és uraim leltem előtt a pápaság, mint az egyetlen Pharos, amely a testvérgyilkos kultúra pusztító, gyűlölségárasztó háboru éveiben a béke, a megértés, az emberszeretet fényugaraival

— Óhajjal végzem, m. tisztelt hölgyeim és uraim, óhajjal, melynek az én szerény aj-

* Theologisch Praktische quartalschrift, 1915, 878

kaim adnak kifejezést, de mindnyájunk lel-
kéből tör elő: teljesedjének a mi angyali
koronával övezett ifjú királyunkon, ki ural-
kodását azzal kezdte, hogy békéjebbet nyuj-
tott ellenfeleinek, az Angelus pacis, XV.
Benedek szentséges atyánk szavai:
Áldott legyen a kéz, mely először
emeli fel az olajágot . . .

Mi van a piacon ?

**(Zöldség van, liba, ruca
nincs, tej kevés, de lesz.
Mit egyék a közönség?)**

Zöldség van, mondja Horváth Géza
alkapitány, van elég, csupán szárnyas nincs.
Nincs pedig azért, mert szigorúan betartják a
maximális árakat s ezért nem jön be a vi-
dék libával és kacával. Pedig emelték az
árakat: kövér liba kilója 650, kacsa 5 ko-
rona 50, ez csak elég magas ár? Mégse
jön be a vidéki, megeszi maga.

Tej nincs a piacon, ez a baj. Alig 30
liter tejet hoztak be mostanában naponta a
piacra. Talán február-márciusban a téhénel-
lések után több lesz a tej. A városi Tejköz-
pontnál 1000 jelentkező van, nem tudják
kielégíteni a jelentkezőket. A múlt hónapban
24305 liter tejet adtak ki a lakosságnak,
átlag 7268 litert egy nap. A tej zsírtartalma
3.25 százalék.

Más? Egy kis gyümölcs van a piacon,
olykor hal. Mit egyék a közönség tej he-
lyett: ismétlem, rántott, kőmönymagos levest.
Ha kap hozzá lisztet és zsírt.

Az én ünnepem.

Irta: Bihari Ákos.

„Huszonöt év . . . az idő hogy eljár!
Cserebogár, sárga cserebogár!”

Ma huszonöt éve . . .

Mely megindultsággal emlékezem vissza
a napra.

Boldogult Csiky Gergelyvel valami ren-
contre-on támadt a Színészeti Akadémiában.
Megkaptam a consilium abendit és keserű
szívvel bá, de azért egatívó reményektől
dagadozva, beállítottam Debrecenbe, mint
Bolond Istók hajdan. Leszkay András volt
akkor a színigazgató. Híres társulat volt ott
együtt.

Rónaszékyék, Hunyady Jóska, Balassa
Jenő, Szendrey Mihály, Hegedűs Gyula,
Fenyvesi Emil. A nők közül Réti Laura,
Áporhái Eszti, Kissné, Árpássy Kata.

1892 január 6 dikán léptem először szin-
padra. „Mátyás diák, vagy a cinkotai nagy
icca.” Ez volt a darab címe. Én Mátyás
diákot játszottam benne. A próbák még csak
leperregtek valahogy. Hanem este . . .

Ugy álltam a kulisszák közt, mint va-
lami lángoszlop. Vártam a jelenésemet.

Végre elmondják a végszavamat.

Be kellett volna lépnem a szinpadra.
Ekkor, nem tudom, mi történt velem, de
nem bírtam megmozdulni. A lábaim gyö-
keret vertek, a sírás fojtogatta a torkomat,
— hideg verejték gyöngyözőt a homlo-
komon.

A hátam mögött az ügyelő állott.

„Menjen már bel!” rivált rám dű-
hösen.

En hátra néztem, üvegesedni készülő,
kőnyörgő szememet rá vetettem, de nem

mozdultam. Azt hiszem, hirtelen sóbál-
vánnyá váltam.

A szinpadon kínos pauza állott be.
Partnereim a szinpadról zavartan pislogtak
ki a kulisszák köze és ekkor . . . ekkor . . .
az ügyelő megragadta a galléromat és úgy
belökött a szinpadra, hogy majd orromra es-
tem — nyílt színen.

A füleim zúgtak, a szemeim elhomályo-
sultak, — irtózatoss kábultság vett rajtam
erőt.

Nem tudtam magamról semmit.

Tejjes önkívületben mondtam végig a
szerepemet. A taps, az első taps tértett
magamhoz.

Másnap Leszkay András leszerződötött
40 frt havi gagóra.

Nem volt boldogabb ember, mint én.
De azért szent borzalommal néztem fel He-
gedűs Gyulára, mert neki már 60 forint fi-
zetése volt.

»Azóta huszonöt év telt el,
Megrakva buval és örömmel «

Könnybe borul a szemem, ha vissza-
nézek erre a lepergett huszonöt évre.

Voltam király és voltam koldus . . .
Szálltam a hir szárnyain és roskadoztam a
sors nehéz keresztje alatt. Ha újra lehetne
keszteni!

Vajjon ezt a pályát választanám e újra?
Rálépnek e erre az ösvényre, ahol oly na-
gyok, oly szépek és oly bódítóak a rózsák,
de ahol e rózsák mellett oly kegyetlenek,
oly fájók — a töviszék?

Ezt a mai napot nem akarom hívságos
jubileummal profanizálni.

Majd ha „elfárad a vész haragja”, ha
majd elkövetkezik az áldott béke, akkor
majd jubilálunk.

Ma este pedig leülök az asztalomhoz és
családom körében, kezemben egy pohár bor-
ral, felkészöntöm a multat.

Az emlékek hegedői színek a lelke-
mben: szinpad szép világa, gyönyörű hazug-
ság, ragyogó aranyfüst, mosolygó délibáb!

Borulj rám tarka tündérálmom, kacagj a
szivemben örökös ifjúság, legyen ez a nap
ünnepe, az én lelke-mnek szerény, de meghitt
ünnepe.

Görögország felé.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) *Monasztir bombázása megkezdődött. A szerbek eszüket veszítve menekülnek a városból. A veszedelem óránkint nagyobb az ellenségre nézve.*

Mi történik Athénben ?

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) *A Radio-ügynökség je-
lenti: Az athéni Kronos cikke szerint a görög kormány elvben el-
határozta, hogy hadat üzen az ententének, mert Görögországot két-
ségbessett helyzetbe akarja juttatni.*

A Berliner Tageblatt jelenti: Az
entente sajtójából kiderül, hogy a
négyessrövetségnek az a szándéka,
hogy a görög kérdést radikálisan
rendezze. Ugy látszik, a görögök-
nek szintén szándékuk ezuttal le-
számolni, mert össze akarják hívni
a parlamentet, hogy az entente el-

leni mozgósításra vonatkozóan ja-
vaslatot terjesszenek be a parla-
menthez.

Genfből jelentik: A *Matin* kü-
lön kiadásban közli, hogy Athénben
véres utcai zavargások törték ki.
A pékeknek az üzleteit megostrom-
olják.

Rotterdamból jelentik: A párisi *Journal* sajnálattal konstatálja,
hogy az ententében egyenletlenség támadt a Venizelosz irányában
való állásfoglalás tekintetében. Olaszország makacsul visszautasító
magatartást tanusít, miáltal Konstantint az ellenállásban erősíti.

Budapest, január 5. (Saját tudó-
sítónktól.) Szófiából jelentik: Itteni
mértékadó körökben azt tartják,
hogy Görögország nem fog bele-
törödni az entente legujabb köve-
telésébe.

A Daily Telegraphnak azt jelen-
tik Athénből, hogy az entente leg-
ujabb jegyzékének átnyújtása óta
a diplomáciai viszony Görögország-
gal tényleg megszakadt, ami nem
jelent okvetlenül háborút. Az olasz
követség kivételével a többi en-

tente állam követségi palotáját le-
zárták.

A turini *Stampa* nyomatókosan
kiemeli egyik jelentésében, hogy
Olaszország most Görögországgal
szemben a védőhatalom szerepét
játssza és Venizeloszal szemben
való tartózkodásával megnyerte az
athéni kormány és Konstantin ki-
rály rendkívüli bizalmát. Olasz je-
lentések szerint a görög élelmiszer-
piacon máris nagyon kínosan érzik
a blokád hatását.

Dupla fizetés a szaladásért.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) *A Stampa jelenti: Az
oláh képviselők kettős fizetést kapnak, mert Oroszországba menekülnek
Jasiból.*

Braila elesett.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti: **Brailát, Oláhország fő kereskedelmi városát, német és bolgár csapatok elfoglalták.**

Dobrudsát teljesen megtisztítottuk az ellenségtől. A foglyok száma 3000.

Görögország hadüzenetet tervez.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik, hogy a görög kormány olyan intézkedéseket tett, amelyek az antanttal szemben háborús színezetűek. Ugy látják, a görög kormány addig halogatja a hadüzenetet, míg a háborús helyzet megérkezik, hogy nyíltan cselekedhessenek.

Angol biztatás a békére.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: **A Manchester Guardian annak a reményének ad kifejezést, hogy a központi hatalmak nem hagyják abba békeakciójukat, hanem közölni fogják a békefeltételeket.**

Olaszország puhítása: nem akar tovább harcolni.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Lloyd Georgeon kívül Rómába érkezik Robertson tábornok, Briand francia miniszterelnök és Thomas miniszter.

Zürichből jelentik: A Secolo aggodalmának ad kifejezést, hogy **Lloyd George római uja Szaloniki feladásával áll összefüggésben.**

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelenti a Stefani ügynökség: Az a hír, hogy Briand, Thomas, Lloyd George, Robertson Gatyzin tábornokok csütörtökön Rómába érkezett, a Genfben élő franciák közt élénk izgalmat kellett, **mert az olaszok hír szerint bejelentették a szövetségeseeknek,**

hogy a szénhiány és az ország általános elkeseredése miatt Olaszország nem folytathatja tovább a háborút.

Az antant válasza békeajánlatunkra.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Penfield amerikai nagykövet ma nyújtotta át az antant válaszjegyzékét a központi hatalmak december 21-iki békeajánlatára. A válaszirat tartalma lényegében azonos a Havas-ügynökség december 31-én megjelent közleményével.

Egy Cunard gőzös elsüllyesztése.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Hivatalosan jelentik Londontól. A Cunard társaság 11278 tonnás Ivernin nevű gőzöst a tengeren rossz időben, elsején ellenséges buvárhajó elsüllyesztette. 120 katonája és 35 főnyi legénység elveszett.

Megérkezett az elsüllyesztett U: 46.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség. Az antant azt jelentette, hogy az U: 46. jelzésű német tengeralattjárót december 31-én elsüllyesztették. Az U: 46. tegnap jó állapotban visszatért egyik hazai kikötőbe.

A mexikói főkonzult Newyorkban letartóztatták.

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelenti a Reuter-ügynökség: Az itteni mexikói főkonzult letartóztatták ama vád alapján, mert Wilson 1915. évi kiviteli tilalmának megsértésével résztvett oly összeesküvésben, amelynek az volt a célja, hogy fegyvereket és municiót hajózzon be és azokat Veracruzba szállítsa.

Loosnál kikapott az angol.

Berlin, január 5. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Élyugati harcok.

A tűzség harci tevékenége a közvetlenül időjárás folytán többnyire mérsékelt határok között maradt.

A harc vonal többi szakaszán kisebb járóvállalkozásaink sikeresek voltak.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadacportjánál a haltenburgi 150. számú gyalogezred osztagai ma reggel Loos keleti szélén a negyedik ellenséges árokba törték előre. Több tárnának kitakarítása és felrobbantása alkalmával az angoloknak véres veszteségeket okoztak, azután 51 fogolyal visszatértek.

Az oroszok tehermentesítési kísérletei.

Keleki harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A tenger part és Friedrichstadt között időközönként heves tűzféreg folyt. Ma a reggeli órákban orosz zászlóaljok megtámadták állásaink egyes részeit. A harc még folyásában van.

As oroszok sok ember harcbevételével és nagyszámú löszér felhasználásával négy ízben hasztalanul támadták meg a Dünaburgtól szaknyugatra tőlük elragadott szigetteket.

József főherceg vezérezredes harc vonala. As Aranyos Bristica mellett az ágyúféreg heves volt, Csokanesti és Dornavatra között orosz századok és portyázó különítmények előtörései veszteséggel kudarcot vallottak. A Gerok gyalogsági tábornok vezérletével harcoló német és osztrák magyar csapatok támadásai Erdély keleti határa és a Szereth között emelkedő hegyekben tegnap is fontos terepnyereséggel jártak.

A megvívott állásokból több száz foglyot szállítottak be.

Braila és Galac eleste előtt.

Mackensen vezértábornagy hadacportja Az Odobescitől északnyugatra emelkedő hegytömegben egy württembergi hegyi zászlóalj hannoveri, mecklenburgi és bajor vadászokkal rohammal elfoglalt több elsáncolt magaslati állást. A rimnicul-sarathi szakaszon a keletporoszági 152. számú **német lovagrezd-gyalogezred rohammal bevette Clococeát és Rotestit.** Német hadosztályok a hozzájuk beosztott magyar-osztrák zászlóaljakkal együtt Buzeutól délre **átörték az oroszok brailai hídfő állásait,** Curgasit és Romanult kemény utcai harcok árán elfoglalták, 1400 fogoly és 6 géppuska maradt a győztesek kezén. A Duna jobbpartján német és bolgár erők Braila és Galac felé nyomulnak előre.

Macedóniai front.

Nincs különös esemény.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* Házikosztot adok, ebéd 4 korona, Tóthné, Pal utca 32.

A hadikölcsön jegyzés hazafias kötelesség.

A Szent István palástjába öltözött koronás király felvágatott a koronázási dombra és a világ négy tája felé vágott Szent-István kardjával. Ez a négy vágás annak a szimbóluma, hogy a király megvédi országát a bárhonnán is jövő támadások ellen. A mostani koronázás olyan rendkívüli időkben történt, hogy ennek a szimbólumnak fokozott a jelentősége. Most ugyanis az a helyzet, hogy tényleg mind a négy világtáj felé harcolunk az ellenséggel. És fiatal, vitéz uralkodónk valamennyi ádáz ellenséggel szemben megvédi Magyarországot. Már trónörökös korában is harcolt több harctéren, most meg mint legfőbb hadur átvette a főparancsnokságot, tehát voltaképpen valamennyi harctéren ő vezeti katonáit.

Vitéz katonáink megteszik a magukét: Ugy harcolnak, mint az oroszok és ha kell, dicsőn fel is áldozzák életüket a hazáért és a királyért. De az itthon levőknek is megvannak a maguk hazafias kötelességei. A szentes polgári munkából most fokozottan kell kivenni részüket. Mindenkinek három ember helyett kell dolgoznia, mert az is hadiérdek, hogy itthon is rend legyen minden tekintetben. Ezenkívül biztosítani kell a hadrakelt seregek szükségleteit, amit szintén csak az itthon levőktől várhat el a haza.

A végleges győzelem anyagi eszközeinek biztosítása szempontjából legnagyobb szerep a hadikölcsönnek jut. A hadikölcsön jegyzése tehát hazafias kötelesség, mely alól senki sem vonhatja ki magát. Ezt a kötelességet most annyival inkább is teljesítse minden magyar ember, mert csakis ily módon jutunk közelebb a békéhez, melyről most annyi szó esik. Nemes ajánlatunk máris zavarba hozta az ellenségek hatalmát, de ha még ezenfelül egy minden várakozást felülmuló sikerű ötödik hadikölcsönre is támaszkodhatunk, akkor végleg összeomlik az ellenségek minden reménysége, amely most már csak a pénzügyi kiéhezetésére van építve.

Mindenki teljesítse tehát kötelességét.

A Magyar Általános Hitelbank

nagyváradai fiókjánál eddigi jegyzés **tizenhatmillió korona.**

Ebből nagyváradai jegyzés hétmillió korona, környéki és vidéki jegyzés kilencmillió korona.

Ujabb nagyobb jegyzések: Moldovány Ferenc 100 000, Bartha Ferenc 40 000, Klein Eszter 20 000, Ehrlich Manó, Iluska és Annuska 18 000, Hartmann Sándor, Farkas Henrik 15 000, Salamon Mór 13 000, Schwartz István, báró Königswarter Melánia 20 000, Kozma Imre, Nagyvárad kerületi munkásbiztosító pénztár, Braun József, Eisenberg Salamon, Markovits és Weinberger 10 000, Hegedüs Nándor, Weisz Manó, dr. Ertler Mór, dr. Berna Ármán 2000, Oppenheim Mór 3000, Weisz János, Jaczula Iván, Glöck Henrik, Mezey Ilona 4000, Stern József, dr. Ohmsacht Victor, Kalmár Andrásné, Horváth Imre, Dankó Imre, Váradai Lajosné, dr. Kertész János, Szent László nyomda, Michel Antal 2000, Balogh János, Bodnár Lajos 3000, Markovits Miklós, Ofenwagner Pál, dr. Kelényi János, Eisenberger Salamon 5000, Földp Márton, Friedländer Henrik, Biró József, dr. Julier Vilmos, Faragó Lajos, Glück Sarolta, Wertheimer

Dzsóné 2000, dr. Rácz Rezső 6000, Pécsy György 3500, Neumann Márton, Zavislag Adolf, Csillag Ignác 5000, Grünbaum Józsefné, Szabó Antal 4000, ifj. Kooza Tamás, Ripper Farkas 3000, dr. Bozóky Dzsóné, Kiss Bálintné, Biharszilágyi olajipar, ifj. Raviczky György zászlós a harctérről 2000 koronát.

A Nagyvárad Takarékpénztárnál

a következő jegyzések történtek: Püspök Teréz 20000, Tamásfalvy Thury Ignác 10000, Veiszovits Lajos 8000, özv. Mezey Imréné 9000, Sz. Tóth Karolin 8000, Haltenberger Vilmos 8000, Róz Bertalan 10000, Fritsche Ferenc 10000, Kiss Juliánna 5000, Flegmann Ármán 5000, Fuchs Testvérek 10000, Schwartz S. né és társa 6000, Nagy Margit 10000, Neumann Zsigmond 15000, Markovits Testvérek 10000, Munk és Schönberger 15000, Irgalmas Rend 20000, Erdélyi Miklós 5000, Szabó Dzsóné 10000, Hajnal Pirooska 8000, Sonnenfeld Adolf 10000, Farkas Pirooska 6000, Sal Ferencné 5000, Hegedüs János 5000, Kollner D. és fia 5000 korona.

Ezenkívül több 5000 K. á. aluli jegyzés, eddig összesen 2,700 000, azaz kétfelhétszáz ezer korona.

Az általános Takarékpénztár

Részvénytársaságnál az V. ik hadikölcsönre eddig a következő jegyzések történtek:

Frigyes Izó 500, Középassy Kálmán 2000, Goldberger Mór 5000, Hönig Ignác 700, Friedmann és Schwartz 6000, Nagyvárad i. r. hitközség 6000, dr. Alorján Ármán 4000, Nagyvárad város 100 000, özv. Feier Salamonné 4000, Róthbarta Adolf Ede Bottó Ferenc alapítvány 3000, Rimanóczy szálloda és fürdő 6000, Barbara Márkus 1300, Szabó Julisk 200, Löwinger József 500, Feldheim Manó 500, Taldheim Samu 500, Weinberger Hermann 3000, Középassy Kálmán 3000, Középassy Kálmán 200, Goldberger Sándor 5000, Horváth Lázár 800, Lőrincz Mór 3000, Kiss Imre 1000, Fuchs Jakab 1400, Horváth Emánuel 2000, Vajda Géza 650, Schönzwaig Albert 1000, Középassy Kálmán 300, Wégner Mór 2000, Sücs Géza 600, Weisz József 1000, Jungreis és Weisz 500, Friedmann József 5000, Nagyvárad város gyámpénztára 10 000, Haas Gottlieb alap 13 000, Kovács Iván Pál 1500, Kovács István 500, Tordai Mihály 100, Schiff Oda 1000, Wallarstein Aladár 300, Moga Demján 100, az Általános Takarékpénztár saját jegyzése 25 000 korona. Összesen 245 000 korona.

A Népszövetségi Hitelszövetkezetnél

mint nyilvános aláírási helynél hétfőn d. u. elfogadnak jegyzéseket. Jegyezni lehet úgy is, hogy a jegyzett összeg heti befizetésekkel történhetik.

Korai volt az öröm. Tegnap hírt adtunk róla, hogy IV. Károly király két törvényt látott el szentesítési szálalékkal s ez a két törvény, mint a király első szentesítése kerül a törvénytárba. A hivatalos lap közlése alapján megirtuk azt is, hogy a szentesítő bevezetés úgy kezdődik, hogy IV. Károly és hogy a szentesítő záradék múlt évi december 30 án Bécsben kelt. A hivatalos lap ma reggeli száma kettős helyreigazítást közöl. Az egyik helyreigazítás szerint a szentesítés így kezdődik: „Mi I. Károly, Isten kegyelméből Auszria császára, Csehország királya stb. és Magyarországnak e néven IV. apostoli királya.” A másik helyreigazítás szerint pedig a szentesítés 1916 december 30 án nem Bécsben, hanem Budapesten kelt. A hivatalos lap a két súlyos

hiba miatt újra leközi a két szentesített törvény szövegét is.

Egy korai örömtünk hát hamarosan befagyott. Lelkesedéssel vettük a hírt, hogy a koronázás után ime megjelent az első, közjogilag szabatos címzése az új királynak mindjárt az első törvényt szentesítésénél: Mi, IV. Károly . . . A hivatalos lap aztán nyomban ránk zudítja a kijózanító valóságot: az egész csak tévedés volt. Szomorú tudomásul szolgál, feleljük rá hivatalos stílusban.

Katholikus sajtóünnepély Budapesten.

A Kath. Sajtóegyesület fővárosi hölgybizottsága vasárnap, a hó 7 én d. u. 5 órakor a pesti Vigadó dísztermében dr. Csernoch János hercegprímás fővédnöksége és gróf Mailáth Györgyné elnöksége alatt ünnepélyt rendez. Az ünnepély nagyszabású és magas színvonalú műsora a következő:

Bevezető, tartja dr. Bangha Béla S. J. Wieniawski, Op. 20 Faust—Phantasie, hegedűn játsza báró Puchner Szilárd hegedűművész.

Költemények, írta és előadja dr. Kiss Menyhért.

Jan Philipp Rameau—Godowszki: Saraband. W. Mozart: Variationen über „Ah vous dirais je maman . . . Zongorán játsza Kossovich Pál zongoraművész.

Die Preisfrage im Lichte de Weltkrieges. Előadja dr. Eberle József, író Bécsből.

R. Wagner: Lohengrin bemutat. G. Puccini: Tosca—Civaradoss dalok. Énekli P. linszki Zsigmond, a magyar kir. opera tagja, zongorán kíséri Kossovich Pál ut.

Az ólombetűk lelkiismerete, előadja dr. Krüger Aladár.

Az ünnepély tisztá jóvadalmát a harctéren küzdő és a kórházban lévő katonák imakönyvvel és olvasmányokkal való ellátására fordítják.

A megye főispánja a kerti veteményekért.

Megyei mozgalom a több termés érdekében.

Miskolczi Ferenc Biharvármegye főispánja nagy horderejű átiratot intézett tegnap Fráter Barnabás alispánhoz. A termés készlet emelése érdekében arra kéri az alispánt, hogy a többtermelés előmozdítása érdekében a társadalom megszervezésére utasítsa az az alárendelt hatóságokat. A főispán átirata nemzeti feladatnak mondja a kerti veteményeknek minél nagyobb és minél korábbi előállítására irányuló munkát a Fráter Barnabás alispán ezt a feladatot is a legjobban fogja megoldani. A főispán átirata a következő:

Tekintetes Alispán Ur!

A termés készlet a háború folytán legnagyobb részben a legfőbb hadvezetőség részére kell hogy álljon, ennél fogva pótlásról kell gondoskodni.

A közfogyasztásra szolgáló tápláléknak és különösen a gabonaféléknak pótlására legalkalmasabbnak mutatkoznak a kerti vetemények, a zöldségtermékek, úgy hogy ezeknek minél tömegesebb és minél korábbi előállítása valósággal nemzeti feladat és annyira fontos, hogy az előmozdítás érdekében te-

kintetes alispán urnak legmesszebbmenő gondosását igényli.

Felkérem ennél fogva tekintetes Alispán urat, hogy tegye teljes mértékben magáévá a kertivetemények és zöldségtermékek több termelésének nagyfontosságú eszméjét és törvényhatósága területén működő hatósági szerveket a társadalom ezirányban megsemmisítésére utasítsa, hogy a kérdéses kertivetemények már most előkészítessék és az 1917. év folyamán a lehető legnagyobb arányban megvalósíttassék.

Felhívom ezért Alispán urat, hogy intézkedéseiről hozzám jelentést tenni sziveskedjék.

A Tábla teljes ülése.

Az új évben tegnap tartotta első teljes ülését a királyi ítélőtábla, amelyen Lábán Lajos dr. elnökölt.

Az ülésen megalakították az 1917. évi fegyelmi bíróságot sorozás utján. Rendes tagok lettek: Harmathy Károly kuriai bíró, Kepes L. Miklós, Hubay Lajos és Petróczy Zoltán dr. királyi ítélőtáblai bírák, póttagok: Böhm Jenő, Geleta Géza, Gálbory József és Domokos László táblabírák.

Az ülés legkiemelkedőbb mozzanata azonban a napokban lefolyt koronázással kapcsolatban IV. Károly király és Zita királyné napirend előtti ünnepelése volt.

Lábán Lajos dr. táblai elnök emelkedett hangulatban, ékes és lendületes szavakban emlékezett meg a koronázás magasabb alkotmányjogi eseményéről és méltatta ennek jelentőségét, különösen az igazságszolgáltatás nézőpontjából, amelynek, alkotmányunk szerint, a koronás király a legfőbb kutséja.

Végül a teljes ülés ez évben hozott első határozataként a király és királyné iránt alattvalói hódolatának és törhetetlen hűségének adott kifejezést.

Az ülésen ismertette még az elnök főbb vonásokban a lefolyt 1916. évnek a királyi ítélőtábla működését érdeklő eseményeit s a királyi ítélőtábla munkálkodásának adatait. Ezek szerint a tábla a legmegfeszítettebb munkával fenntartotta az igazságszolgáltatás zavartalan menetét s ebben a munkában Lábán Lajos dr. elnök kiváló vezetésén kívül a táblabírák és jegyzők fáradhatatlan működésének, Sztaniszlavszky Adolf dr. főügyésznek, Baróthy Pál főügyész helyettesnek és Jakab Mihály dr. elnöki titkárnak páratlan buzgólkodásának nagyrésze volt.

Zita királyné az Erzsébet rend nagymestere. A hivatalos lap Károly királynak a külügyminiszterhez intézett következő rendelkezését közli: Kedves gróf Czernin! indíttatva érzem Magamat szennel elrendelni, hogy az Erzsébet rend alapszabályának I. cikke ezentúl következőképpen módosítottassék: „Az Erzsébet rendnek és az ezen rendhez csatolt Erzsébet érdemek adományozási joga Ő Felsége a császárnét és királynét, mint ezen rendnek nagymesterét illeti. Kelt Budapesten, 1916. évi december hó 28. én. Károly s. k.

* **Köhögés,** hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle **hurut szeletke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

Egy titokzatos ékszerlopás napfényrejutása.

A pórujlárt szélhámosnő. 20 ezer korona értékű ékszerek a szőnyeg alatt.

Tegnap délelőtt fél 1 órakor Sternberg Arma régiségkereskedésébe egy rendkívül elegáns nő állított be. Fülében rendkívül finom, előkelő buton csillogott, hozzáértő ember azonnal észrevehette, hogy a briliáns ékszer 5000 koronát is magán testvérek között. A hölgy táskájából egy villogó mellényt vett elő, briliáns és zafir kövekkel díszítve.

Ezt a kis ékszert szeretném eladni, szólott a régiségkereskedőhöz.

Sternberg előtt gyanús volt a dolog, mivel a mellű igen értékesnek látszott. Fel-szólította az elegáns urnót, hogy igazolja magát és hogy honnan vette az ékszert.

A nő hideg vérrrel mondott egy nevet és kijelentette, hogy férje törzsorvos.

Az ékszert 10 koronáért egy menekült nőtől vette, aki huzamosabb ideig nála lakott.

A régiségkereskedő most már igazán rendkívül gyanúsak találta a dolgot.

És a lakás hol van kérem — kérdezte jelentős pillantással.

— Uri-utca 42. szám alatt, válaszolta még most is büszkén a nő.

— Akkor gyérünk oda, szólott Sternberg s már vette is a kabátját.

A nő kissé habozva, de mégis követte a kereskedőt.

Szólanul mentek végig az Uri-utcán, Sternberg szemé állandóan a házzszámokat fürkészte, végre diadalmasan olvasta le egy épületről: 42.

— Ez az! de elakadt a szava, mikor fentebb még más is olvasott. Nagy betűk ékeskedtek a kapu felett:

TOLONCHÁZ.

Sternberg mindjárt látta, hogy a menyecske alighanem verembe esett. Bavitte szépen az őrszobába, ahol bizony szépen rámondták a szentenciát, hogy valami szélhámosnő öklme.

Egy rendőr mindjárt pártfogásába vette s felkísérte a városházára Ehrlich Imre ügyeletes tisztviselő elé. Vailatóra fogták, mire nagysokára beismerte, hogy Bartók Viktornénak hívják, férje a vasúti főtérházban van alkalmazva, mint főszerselő. Az ékszereket, a függőt és a mellűt már régebben a férje hozta haza.

Ehrlich fogalmazó Disnes és Méhes detektívekkel azonnal kiment az asszony lakására, a Farkas-telpra, ahol megtalálták a férjet, Bartók Viktort is. Az ember tagadott, még a feleségét is letagadta. Kijelentette, hogy sohase látta az életben.

A detektívek kutatni kezdtek, míg végre az ablak mellett a szőnyeg alatti elrejtve találtak még több ékszert és pedig: egy hosszú nyakláncot, 2 briliáns gyűrűt, egy függőt két valódi keleti gyönggyel, 2 arany karikagyűrűt, egy arany nyakkendőfűt, egy arany gyűrűt, egy arany függőt és egy nikkel férfiórát.

A rendőrség rövidesen nyomára jött az ékszerek tulajdonosának. Öv. dr. Noszlopy

Antoine budapesti törvényszéki bíró özvegye még a múlt évi október hó 6. án panaszt tett a rendőrségen, hogy az 512. számú személyvonattal Budapestről Biharpüspökibe utazott és mikor az állomásnál leszállott, észrevette, hogy ékszeres táskája hiányzik. Azonnal Nagyváradra utazott, azonban a rendőrség kutatása nem vezetett eredményre.

Bartók Vilmos most beismerte, hogy ő akkor főköcsivizsgáló volt, s a Nagyváradra befutott 512. számú vonatot ő vizsgálta át s ekkor találta meg a táskát az ékszerekkel együtt, amelyeket ezideig lakásán elrejtett. Az ékszerek értéke legalább is 20.000 koronát tesz ki.

Mostanában több kézitáska lopás fordult elő a vasutnál. Jó lenne, ha a rendőrség az irányban is kitejesztené a nyomozást, hogy ezen lopásokat nem e sziatén Bartók követte el.

Egy urinő tragédiája.

A pletyka áldozata.

Tegnapelőtt éjszaka a Vécsey utca egyik urilakásában revolverdörrenés verte fel a csendet. M. Zs. főhadnagy neje irányította maga ellen férje szolgálati revolverét és akart végezni életével. Az öngyilkosságot családi perpatvar előzte meg. Mialatt a férfi a harctéren teljesített szolgálatot, a táma (amelynek tudvalevően igen éles nyelve szokott lenni) felkapta az asszony nevét, ami a férj fülébe is eljutott. A pletyka felborította a családi egyetértést, a házaspár már lépéseket tett a családi kapocs szétbontására.

Valószínűleg ebből kifolyólag heves vita támadt a férj és feleség között, aminek az lett a vége, hogy a főhadnagyné ideges rohamában maga ellen fordította a revolvert. A lövés eldörrenése után a férfi azonnal segítségért kiáltott. Értésítették a mentőket, akik a férfi utasítására a Waldmann szanatóriumba szállították a válságos állapotban levő fiatal asszonyt.

A szanatórium nem értesítette az esetről a rendőrséget, s mint egyszerű beteget vette ápolás alá az öngyilkosjelölt urinőt. A rendőrség csak tegnap délelőtt értesült a dologról. Ehrlich Imre rendőrfogalmazó azonnal kiszállott a szanatóriumba, de M. Zs.-né nem volt kihallgatható eszméletlen állapotba folytán. Az urinő később eszméletére tért, csak annyit mondott öngyilkosságáról:

— Látják hova juttatja az embert a pletyka!

Mikor az orvos másodszor meglátogatta, a főhadnagynét, az őrszobában ivértócsában találta. Ugylátszik, hogy kötését felszaktította. Állapota most már válságosra fordult.

Férje annak idején tauító volt, azonban a katonaságnál aktiváltatta magát. Az asszony bihari jegyzőfamíliából való. Egész az utóbbi időkig boldog családi életet éltek.

* **Megfagyott** szélől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású a **Harmattaj-crème** és hozzávaló szappan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

A királyi udvarból.

Bolfras nyugalmában. Conrad marsallbotja.

Bécsből jelentik: A király Bolfras báró vezérezredest saját kérelmére állásától felmentette s megengedte neki, hogy főhadsegédi ruháját továbbra is viselhesse.

A király saját kérelmére felmentette Kokstein Oszkárt az élelmezési hivatal főnöki tisztétől és Höfer Antal ezredeszt miniszterré s az osztrák közlelmezési hivatal vezetőjévé kinevezte.

A király ma délután fogadta Conrad báró vezérkari főnököt s egy marsallbottal ajándékozta meg, amelyet személyesen nyújtott át.

A király ma Reichensuba utazott.

A Méhészegylet a főispánnál.

A Tiszántúli Méhészegylet tegnap délután hozta tudomására Csiffra Kálmán főispánnak, hogy egyhangulag és általános lelkesedéssel elnökvé választotta s felkérte, hogy fogadja el a tisztséget.

Grosinczy Antal l. sz. kanonok tartotta a lelkes és szép beszédet a főispánnak, amelyben rövid programot adott. Biztosította, hogy a Vezért mindig rendületlenül követik eredményes munkálkodásában s erős bizalommal vannak a jó vezetés mellett, amely most igérkezik, fel fog virágozni az egyesület.

Csiffra Kálmán dr főispánt láthatólag örömmel töltötte el a megtisztelő kérés és a remek beszéd. Bizalmáról biztosította az egyesületet s kijelentette, hogy elfogadja a tisztséget, a melyet szeretettel fog betölteni. Hajlandóságát, rokonzenvét fejezte ki a nemcs foglalkozás iránt s kérte, hogy támogatassák őt munkájában, amint ő is teljes erejével rejta lesz, hogy az egyesület felvirágozzék.

A szeretetreméltó beszédjében melegsége és hangja meghatotta a küldöttség tagjait, kik közt ott látnak: Ipolyi Keller Gyula min. o. tanácsost, Nadermann Antal dr posta és táviró tanácsost, Vajnovszky Vince törvényszéki bírót, Takáts Gyula máv mérnököt és Nemes Győző méhésztanácsost.

A Nap rendjelesöt jósol. Budapesti tudósítónk jelenti: A Nap szerint Kärthy Lajos báró v. b. t. t. lesz rövid idő alatt, ugyancsak v. b. t. t. címet kap Bárczi István dr Budapest polgármestere, miután Bécs polgármestere, Wisz kirchner már v. b. t. t. A Nap szerint bárósítások is lesznek. Így bárókká lépnek elő: Neumann Adolf aradi szeszgyáros, főrendházi tag, a Magyar Államcs. Hivatalok alnöke és Krausz Simon, a Magyar Bank vezérigazgatója. Udvari tanácsosi címet kapnak ezenkívül több ember: néhány polgármester, sok alispán, képviselő, főjegyző, tudósok, állami tisztviselők, törvényszéki elnökök, árvaszeiki elnökök Régi miniszteri tanácsosok Államtitkári rangot nyernek, így Drasche László Alfréd dr, s miniszterelnökség sajtó osztályának vezetője. A kitüntetendők közt van tudósítónk szerint Kereszty Kornél a M. A. H. B. nagyváradi főnöke, Lukács József polgármesterhelyettes, Balás Elemér dr törvényszéki elnök, Fráter Bernabás alispán s néhány törvényhatósági bizottsági tag.

HIREK

*** Lepünk legközelebbi száma** a kettős ünnep miatt kedden, 9 én a rendes időben jelenik meg. Időközben előforduló fontosabb eseményekről kifüggesztendő táviratainkat értesítjük a közönséget.

*** Vizkereszt.** Az egyház ma ünnepli Vizkereszt napját. Három királyok ünnepeinek is nevezik ezt a napot annak sz emlékeztére, midőn a keleti csillag által vezetve a három királyok — a pogány világ képviselői — ajándékokkal kedveskedve, felkeresték a kisded Jézust s laborulva imádták. A templomokban a szokásos ünnepi Istentiszteletek a rendes időben tartatnak meg.

A székesegyházban sz ünnepi nagymisést 9 órakor Grócz Béla nagyprépost mondja, dr Géczy József pedig predikál. A szentmise alatt a székesegyházi ének és zenekar a következő egyházi énekeket adja elő:

Gruber: Ecce sacerdos.
Gruber: Misa solemnis C. moll
Krisztinus: Omnes de Sába (Graduale.)
Filke: Reges thardis.
Magyar hymnus.

*** Személyváltások a külügyminiszteriumban** Bécsből jelenti tudósítónk: Macchio bárót, a külügyminiszterium I. osztályfőnökét és Forgách János grófot, osztályfőnököt saját kérelmekre nyugalmába helyezték. Macchio báró utóda szentgyörgyi Müller László báró követ, Forgáché Flotow báró rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. (Az I. osztályfőnökséget azért töltötték be magyar emberrel, mert régi szokás, hogy az esetben, ha a külügyminiszter osztrák állampolgár, az I. osztályfőnök magyar legyen.)

*** Andrássy Budapestben.** Bécsből jelenti tudósítónk: Andrássy Gyula gróf tegnap vissza érkezett Budapestre.

*** Wekerle és Lukács László a királynál.** A Nap szerint a király Wekerle és Lukács Lászlót is kihallgatáson fogadja. Állítólag megkezték már a meghívót.

*** Változások a virilisek névjegyzékében.** Nagyváradi város tanácsa a csüttörtöki közgyűlés elé terjeszti az 1917. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékét. E szerint az 1916. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékével szemben sunyi változás van, hogy hét eddigi virilis résztul elhalálozás, részint egyéb okok miatt a névjegyzékből kimarad s ezek helyett új tagok jönnek a névsorba. Kimaradnak a következők: Hlatky Endre, Hofbauer Pál, Rédl Ödön, Farkas István, Perless József, Schönfeld Lajos és Weinberger Lajos; ezek helyett új tagokul bejönnek: Klein Mór, Wisz Dezso, Rimarczy Béla, Rothbart Ignác, Rothbart A. Ede, Grósz Béla és Klein Sándor.

*** Jelölések a szakbizottságokban.** Nagyváradi város szakbizottságai egy részének megbízatása az 1916. évben lejárt s ezek újból való megalakítását a csüttörtöki városi közgyűlésen ejtik meg. A tanács abban állapodott meg, hogy a jelölések dolgában pártközi értekezletet hív össze a polgármester.

*** Öt perc helyett három perc.** A telefon megyei forgalmában eddig az egyszeri beszélgetés idejét, a fővonalak 8 percével szemben, öt peroben állapította meg a telefonigazgatóság. Ez nagy torlódásokat okozott a háború alatt s most, hogy minden beszélni akaró előfizetőt kielégítsen, a telefonigazgatóság úgy intézkedett, hogy a vidéki telefonbeszélgetés normális időtartama három perc a törvényhatósági forgalomban. Öt percig csak akkor tarthat egy beszélgetés, ha előjegyzés abban az áramkörben nincs, ellenkező esetben sorrend szerint 3 perc után a következő előjegyzett kerül sorra. Mivel ez a nappali forgalmat érinti, a lapnak éjjeli beszélgetésinek megrövidítéséről nincs szó.

*** Közös áldozások.** Az Urnók kongregációja ma reggel 8 órakor a Szent-László templomban, az Urak kongregációja pedig holnap, vasárnap d. e. fél 8-kor a Szent-József intézetben tartja közös szent áldozását.

*** A bankok és a világitási rendelet.** Említettük tegnap, hogy a világitóanyagok megakartatása céljából a hivatalok délutáni munkájának felfüggesztését javasolta a miniszter a városnak. A magánvállalatoknál is erősen érdeklődtek aziránt, hogy nem lehetne-e hasonló rendszabályt a beosztást életbe léptetni. Ugy értesültünk, hogy a bankok és magánvállalatok a mérleg elkészítése és a hadikölcsönjegyzések kimutatása idejére — ami szintén közérdek — a délutáni és esti munkát fenntartják, mert kevés a személyzetük. E fontos tevékenységük befejezése után azonban ezek is átternek az egyfolytában való munkaidőre (tehát reggel 8 től 2 ig), természetesen csak a téli hónapokra, hogy a világitás és fűtés révén ők is hozzájáruljanak az anyag megakartatásához.

*** Kitüntetés.** Az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül a király a katonai érdemkereszt 3. osztályát adományozta Havas Manó 70. gy. s. bel. hadnagyának.

*** A Kath. Népszövetség vetítőestéje.** Vasárnap, a hó 7 én a Kath. Népszövetség a Kath. Kőr Szent László termében vetítő estélyi rendez. Szerbiai hadjáraturáról, a világháborúnak erről a ránk nézve olyan fontos részleteiről fog előadást tartani Horváth István tanítóképző tanár. Az előadást, mely délután 5 órakor kezdődik, pompás színűs vetített képek fogják illusztrálni.

*** A kávések a II órai zárás ellen.** Az új zárórai rendelet órákenyere sújtja főleg a kávéházakat. A drágább italoknak nem sunyira a kora esti órákban, mint inkább éjjel volt nagyobb forgalmuk, míg most inkább csak a kávé, teát fogyasztják. A vig mulatozásnak és ezzel együtt a kávések jövedelmének vége. A vidéki kávések országos kongresszust szándékoznak tartani s küldöttség útján akarják gróf Tisza István miniszterelnököt és báró Kärthy Lajos közlelmezési főfelügyelőt felkérni, hogy a záróra kitolásával segítsen helyzetükön. A nagyváradi kávések pedig holnap küldöttség útján akarnak dr Csiffra Kálmán főispán elé járulni, hogy memorandumot adjanak át s kérjék annak a kormányhoz juttatását. A memorandumban a zárórai éjjel 12 óráig való kiterjesztését kéri.

*** Vasárnap a plebánia templomokban.** Vasárnap, a nagyváradai plebánia templomokban az isteni tiszteletet a következő sorrendben tartatják: a várad olasz plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor finnepélyes szent mise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a Szent László templomban: reggel 7 órakor csendes mise, 8 órakor predikáció és fél 9 órakor a tanulók miséje, délelőtt 9 órakor szent beszéd és finnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szent beszéd és háborus ájtatosság; — a várad velencei plebánia templomban: reggel 8 órakor szent mise, délelőtt 11 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; — délután 3 órakor litánia és este 6 órakor predikáció és háborus ájtatosság.

*** Bonca Miklós dr. meghalt.** — Bonca Miklós dr., a Magyar Közigazgatás szerkesztője, volt országgyűlési képviselő meghalt. Pestszentlőrincen temetik. Leánya, Berta, Ady Endre felesége.

*** Ami fontos a városok háztartására.** Nemrég a királyi Kuria jogegységi határozatot hozott, hogy a vállalkozók alkalmazottait által egy harmadik személynek okozott kárért csak akkor felelősek, ha a károsult fél ki tudja mutatni, hogy a gazdát vétkesség terheli az alkalmazott személyének megválasztásában, vagy pedig a neki adott rendelkezésekben. A városi életben ez nagy bajokat fog okozni, mert a forgalom biztonsága azt kívánja, hogy az ilyen károk a vállalkozók rizikó számláját terheljék. A ki a városi életet ismeri, tudja, hogy annak a bizonyítása, hogy ezt vagy ama az esetet vétkesség okozta, lehetetlen. Mert nincsenek tanúk, a kik megfigyeléseket tennének s ez alapon tanuszkodnának. Ez ügy rendezése nagyon érdekli a városok háztartását, mert a közintézmények, uttest, villamos, meg gázlámpák, gáz-, víz- és villamosvezetékek, hirdetési oszlopok s egyéb ilyen köztárgyakban sok kár történik, — különösen hurcolkodás idején van nagy rombolás — a mit a bírói gyakorlat a legújabb időkhig mindig az alkalmazó terhére rólt. Nagyon érzékenyen érinti e kérdés a fővárost és dr. Szabó Imre tisztí főügyész már legközelebb előterjesztést tesz a Kuriahoz, hogy a sérelmes döntvényt teljesüléssel revízió alá vegyék és akképp módosítsák, hogy abban a városi élet és forgalom igényeit kellően méltányolják.

*** A jövedelemadó-tárgyalások.** Nagyjából befejezték a jövedelemadó tárgyalásokat, amely adót eddig hadiadónak ismertük. Ezután jön az 1917. évi hadinyerés adó, mint folytatás. Visszamaradt azonban 50-60 adótétel s ezt a bizottság, amelynek elnöke Mihály Lajos dr., előadója Klitusz János pénzügyi tanácsos, még vagy 6 hétig tárgyalja. A jövedelemadót jórészt az előadói javaslat szerint állapították meg, egyrészt azonban alacsonyabban. Így Schönfeld Lajos bizományi üzletének adóját 6000 korona helyett, mivel a tulajdonos meghalt s a jövedelem csökkent, 1600 koronában állapították meg. Diósy Lajos jövedelmét hiteles könyvkivonat alapján 600.000 korona helyett 200.000 koronában jelölték meg s adója 8000 korona lett. Boros Jenő adóját szintén alacsonyabban állapította meg a bizottság.

*** Nyolokor zárják a gyógyszertárakat.** Az új világitási rendelet alapján elhatározták, hogy nyolokor zárják a gyógyszertárakat, az inspekciók pedig fél 9 órakor.

*** Téli tekepálya megnyitása.** A nagyváradai Katolikus Kör tagjai és vendégei szócakotatására, Sallágyi Dúss utcái helyiségének szuterénjében pompás téli tekepályát építtetett. A tekepályát ma, szombaton délután 6 órakor nyitják meg.

*** Koronázási ünnepély.** A Nagyváradai Iparosnőlk Ifjúsági Egyesülete a koronázás alkalmából előirt ünnepélyt január 7 én vasárnap délután 4 órakor tartja a Sztarovezsky utcai tanoncotthonban a következő műorral:

Himnusz. A nap méltatása. Manországbán. Költemény Falus Ferenctől sz. Balázs József. Tábor tűznél, éneklik Varga Károly, Komperdai Mariska és Valaszték János. Kéjuzás, monológ, előadja Valaszték János. Egy háborus kép, Vinkler Zoltán, Komperdai Mariska és Tokaji Sándor. Fogoly longyal, Csengeri Gusztávól sz. Balázs József. Hőfőherke színjáték, szereplői: Király Vinkler Zoltán, Királyas Kufasi Vilma, Hőfőherke Komperdai Mariska, Klodvig herceg Halász István, Ulvari bolond Valaszték János. I. nemes Nemes István, II. nemes Varga Károly. III. nemes Lechner Lajos. Udvarnagy Klauszner Lajos. Udvarhölgyek: Szabó Margit, Ekcs Piroka, Szatmári Juliska. Törpék: Darnyey Lóika, Moldovan Tivadar, Argyelán László, Tam Lajos, Balázs Dános, Szidrony Antal. A költők fejedelme Klitók Tivadar. Szózat. Belépti díj nincs azonban szíves adományokat a jótékony célra köszönettel fogad a rendezőség.

*** Signum laudis egy jegyzőnek.** Varga Imre 4. honvéd gyaogszerebéli hadnagy, békében Monostorpályi község jegyzője, vitéz magatartása elismerésül a Signum laudis kaptá.

*** A borbélyüzletek záróraja.** Már többen kérdézősködtek a tanácsnál, hogy a tűzelszerrel való takarékoskodásról kiadott rendelet, amely a nyitit áruító üzletekre s a hozzájuk tartozó helyiségekre új zárórát szab meg, vonatkozik e a borbélyüzletekre és a szombati napi zárásra is? Mithogy a kormányrendelet egyes szakaszait különbözően magyarázzák, hiteles magyarázatot pedig csak a miniszterium adhat, a tanács feltérjesztésben kérte meg a kormányt, kérve az egyes intézkedések sürgős magyarázatát.

*** Az oláhok bestiálításának megtorlása.** Brassóbol jelenti tudósítónk: Mikor csapatsáink Bukarestet bevették, megállapították, hogy az Erdélyből Bukarestbe elhurcolt magyar és románok tuzsokat az oláhok megukkal vitték és embertelenül megkínózták. Hogy a még kezükben levő véreinket a bestiák kínszáitól megmentse, a hadvezetőség 100 előkelő bukaresti polgárt elfogott, köztük Bratianu anyját is, akit azonban a Bukaresten maradt Petri Carp közbelépésére szabadon bocsátott. Szabad mozgását és független életmódját Mackansen visszaadta neki.

*** 12 millió forgalom három hónap alatt.** Nagyvárad város közlélmzési ügyosztálya összeállította az elmúlt év utolsó negyedévi forgalmáról szóló jelentést és számadásokat. Az érdekes jelentés ismét tanuságot tesz arról a hatalmas munkáról és óriási forgalomról, amelyet az élmzésési ügyosztály kifejtett. Az elmúlt év utolsó negyedében 12 millió korona volt az ügy-

osztály forgalma. A jelentést a város tanácsa a csütörtöki közgyűlés elé terjeszti.

*** Megint nem lesz petróleum.** Lukács László polgármesternyeltes figyelmezteti a petróleum árusításával foglalkozó nagy- és kiskereskedőket, hogy a birtokukban levő és a részükre még kiutalandó petróleumot további intézkedésig nem árusíthatják.

*** A cipőkészítő tanfolyam kérelme.** A Katolikus Nővédő Egyesület által rendezett cipőkészítő tanfolyam tegnap délután tartotta második előadását és már ekkor kint, hogy a tanfolyamnak sürgősen egy két varrógépre lenne szüksége. Tekintve a jótékony célt, az egyesület ez uton fordul a közönséghez azzal a kérelemmel, hogy a tanfolyam idejére kölcsön kapjon egy két varrógépet, még pedig vagy ingyen, vagy pedig mérsékelt használati díj fejében. A varrógép elszállításának költségeit a Nővédő Egyesület készségesen vállalja.

*** Szabóipari tanfolyam.** A fa- és fémipari szakiskolán rendezett szabóipari tanfolyam f. hó 10 én nyitlik meg. Előadó Fudaly Balint szabómester. Ugy erre, valamint a megnyitandó ületti fogalmazás és könyvvezetés tanfolyamokra beiratkozni az intézet Schlauch téri igazgatói irodájában d. u. 4-6 óráig lehet. Szontagh Gusztáv.

*** A vasárnapi monstrehangverseny.** A Gyermekebarát Egyesület által a Vigadóban rendezett vasárnapi sétahangversenyek, mely délután 5 órakor kezdődik, következő műsora: Hunyady László operanyitánya. Falusi gyermekek keringője a Cigányprimásból. Részletek a Bőrgérgéperettből. Mulató Budapest, nagy vig egyveleg, előadja a honvéd zenekar. Táncok: palotás, korosolya, napernyős, maxix, brasilien, fátyolbalett, egyveleg Szereplők: Bleyer nővérek, Biszterszky Anna, Osváthnővérek, Losonczy Eta, Lengyel Klári, Némethy Hédi és Laci, Zizsi Laura, Öljay Erzi, Kövér Ica, Dutka Mária, Glöch Erzi, Jancsó Jolán, Komáryi Béla, Kenéz Gabi, Klein Magda. A táncokat betanította Antlly Margit, zongorán kíséri Tóth Olga. Balépő jegy 2, 1 K és 60 f. A tiszta jövedelem a katonák gyermekeinek oipő beszerzésére fordítatik.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

Két 4 polgári vészett leány kezdő irodai vagy hasonló állást keres. Cím a kiadóban.

*** Feloskairtó NOXIM biztos szer-Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Partes István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.**

Cukorka eladás Aszódi Mihály üzletében. Füzlet Kossuth-utca Sa: palota. Fiók: Csokoládé Király Rákóczy-ut. Pászrok, Borok herceg Windiscgrätz tokai piacéből. Andrányi Arad, Donay Arad és Paluzyai Pozsony mind nemes fajú borok. Friss dílgymölcs, dió, maigaszósz, krach mandula gardinetnek. Friss szaloncukorka, összes létező likörök, szilvórium, rum, seprő és törkölypálinkák. Finom valódi konyak. Zimatos teák és kiváló finom Aszódi 8 féle zamata pörköltkávái készen darálva. Kugler-Gerberaud bonbonok főraktára. Füzlet telefon 635. Fióküzlet telefon 610.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 és fél óraker, fél helyárákkal:

Névtelen asszony.

Színmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Fleuriot Lucien, ügyész — — — Bihari Ákos
 Jacqueline, a felesége — — — J. Gazdy Aranka
 Raymond, a fia — — — Zsoldos Andor
 Róza, gazdasszony Fleuriotnál — — — T. Pogány Janka
 Valmorla, főgtyész — — — Tarnai Béla
 Helén — — — — — Mándoki Panni
 Laroque — — — — — Sik Rezső
 Merivel — — — — — Rákosi Ferenc

Este 8 és fél óraker, rendes helyárákkal:

Három a kislány.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schubert Ferenc — — — Békefi Lajos
 Schober báró, költő — — — Tompa Béla
 Tschöhl Keresztély udvari üvegfestő Sik Rezső
 Tschöhlné asszony — — — T. Pogány Janka
 Édi — — — — — Habár Lola
 Hédi — — — — — Szebeni Margit
 Médi — — — — — Sz. Zsigmondy Anna
 Brunner András, nyeregmeister — Rákosi Ferenc

Heti műsora

Előadások kezdete fél 8 óraker.

Szombat délután: Névtelen asszony.
 Szombat este: Három a kislány.
 Vasárnap délután: Kénn a bárány benn a farkas.
 Vasárnap este: Kis király.
 Hétfő: Négy a kislány.
 Kedd: Négy a kislány.
 Szerda: Négy a kislány.
 Csütörtök: Mágna Miska.
 Péntek: Szabil.

Délutáni előadások. Szombaton és vasárnap délutánra a színház vezetősége két közkedvelt műsordarabot tűzött előadásra. Így szombaton délután a szenzációs hatású Névtelen asszony kerül színre a cimszerepben gazdy Arankával, vasárnap délután pedig Kénn a bárány benn a farkas tölti be a műsort.

Három a kislány. A nálunk oly kiváló sikerrel bemutatott bájos zenéjű Strauss-operette: Három a kislány legközelebb szombaton este tölti be a színház műsorát.

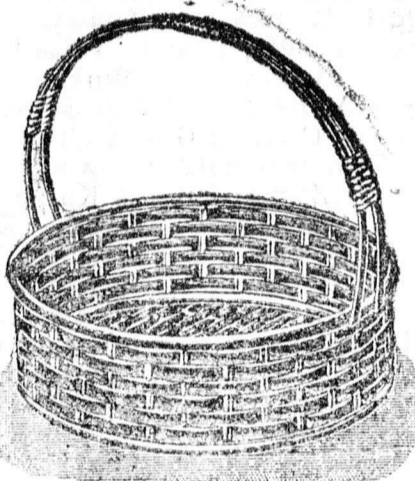
Négy a kislány. A Szilgigeti színház vígjátékgyűjtése hétfőn este hozza színre azt a kitűnő paródiát, amelyet Vagó Géza Négy a kislány című operettre és mert operettet parodizálnak, természetesen, hogy megfelelő zenéről is gondoskodtak. Barna Isó a jeles zeneszerző révén. Így tehát a hétfői bemutatásnak meg van minden kelléke arra, hogy méltó paródiája legyen a Négy a kislánynak. Az eredeti ötletkezelés és páratlan humorrall teli kacagtató darab, amelyben Vigh Manci, Szebeni Gizi, Habár Lola, T. Pogány Janka, Tompa, Rákosi Szigeti, Zsoldos és Dézsa játszanak elsőrangú szerepeket, a jövő hét csütörtökig marad műsoron.

VIGADÓ mozgó- színház	Szombaton A szobaleány vigjáték 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppapon 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgó- színház	Szombaton Mikor az urfi udvarol. vigjáték 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppapon 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgó- színház	Szombaton Léha világ dráma 4 fel.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppapon 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . 4 K
- China ezüst dohányzó készlet . . . 4 K
- Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
- Likőrös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Sörös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
- Befőttés készlet 6 személyre . . . 4 K
- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mocca készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mosdó készlet fayenes . . . 10 K
- Fűszer készlet állvánnyal . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
- Ebédő készlet aranyozással 6 személyre . . . 30 K
- Evőeszközök, kávéházi felszerelések, vendéglői felszerelések
- Répkerepezés, ablak üvegezés gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

SZERKESZTOI POSTA.

Előfizető Szép sorainak, melyekkel a koronázás ebéd kiosztásánál közreműködött apácáknak elismerését fejezi ki, sajnálatunkra nem adhatunk helyet, mert most késő volna már visszatérni egyhetez eseményre.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Öfelsége

IV. Károly

és

Zita királynő

koronázási ünnepélye, I-ső rész bemutatása folyó hó 2-től, folyó hó 8-ig bezárólag, a II-ik rész folyó hó 9-től folyó hó 15-ig bezárólag, ezeken az előadásokon csak az 5-órás első előadáson van kedvezmény, katonai- és gyermekjegy, a többi előadásokon kedvezményes vagy szabadjegy nem adatik ki.

Szombat, január 6-án és vasárnap, január 7-én

A szobaleány.

Vigjáték 4 felvonásban.

Főszereplők: Berky Lili, Mészáros Lajos és Ujváry Lajos.

Hétfőn, január 8-án és kedden, január 9-én

Kis király.

Regényes udvari történet 3 felv. Szenzációs amerikai film.

Szent László-tér 10 sz. alatt levő házunkban udvari kávéház helyiségei 1917 május 1-jére kiadó. Azonnal lehet értekezni Moskovits r. t. irodájában.

* Megbízható ügyes asszonyok napkihordóknak felvételnek. Jelentkezni kell a kiadóhivatalban.

Egy ór, ki házi dolgokban is jár, a „Fekete Sas” patotában felvételnek. Jelentkezhetai ugyanott a 24 számú irodában.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönököt ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönököt is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár kebelében működik, (Nagyvárad, Bémer-tér 2.) 1917. jan. 31-én nyitotta meg

XV. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbelét jegyzésével történik, melynek mind egyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, vagyis 156 hétig tart, aminek eltelté után a tagok az általuk megtakarított tőkét az elért haszonban való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelezvényre kölcsönököt folyósít s a folyósított kölcsönök a heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével mindennap délelőtt 9—12 óráig, délután 3—5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére póstatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én megkezdte, azért felkértenek a belépni szándékozók a mielőbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1915 december 16,

Általános Takarékszövetkezet.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

Morza Kálmán

nyerges és szíjgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szíjzat, kocsizó és igás szerszámok, kocsitűlés, lábvédők és szerszámok raktára.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen:
lisztes és gabonaszakokat, ponyvák-
kat, mindenféle legjobb kötélárut,
kender és papírzsinegeket,
szalmaszakok, pokróczok és
takarókat,

gazdasági erős esztrákot és fedél-
lemezeket, olajokat és gépszirt.
Nagy raktár kárptos kellékekben.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
22-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1917. január 1-én új évtársulatot nyitott, mely 156 héten át, vagyis 1919. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s mi den üzletrészt után hetenként 1 korona fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereségy osztalékokat hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekklapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1917. január 1-től kezdődő 22 ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1916. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
igazgatósága.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitünő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitünő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én V-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első évtársulat, — dacára a háboru okozta nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér** befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget a reájuk eső nyereséggel megkapják.

A tagok a befizetett összeg $\frac{4}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, szíveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMÓS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legujabb rendszerű

Villamos vasalók,
" főzőedények,
" tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolftram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, $\frac{1}{2}$ wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelőtelefonja

55.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-**ágybetétek**: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

IZSAK LIDIA

olsőbrondú tűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

telephelyben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilárd és tartós művészművészek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Az Erzsébetligeten lévő

4 ujj földszintes

házban két és három

szobás lakások kiadók,

(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épület-

ben lakó házmesternél, vagy

Incze irodában Bémer-tér 3.

Eladó olcsón 500.000 darab tégla. Értekezhetni a Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank részvény társaságnál Rimanóczy-utca 6.

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény-Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai

„Adria“ R. T. Nagyváradon.